

Rapport till årskonferensen 2021

Hanna Gunnarsson, riksdagsledamot, Skåne läns södra och V Lund
Rapport från arbetet i riksdagen (februari/mars 2021-februari/mars 2022)

Mina uppdrag i riksdagen: Vice gruppleddare och ledamot i försvarsutskottet

Även det senaste året har till viss del påverkats av Corona-pandemin, om än inte lika mycket som förra året. Året präglades av stor osäkerhet om hur det politiska arbetet kunde planeras och utföras, det var svårt att boka större studiebesök eller resor eftersom man inte visste hur de kommande veckorna eller månaderna skulle se ut. En stor del av arbetet utfördes digitalt under 2021.

Under hela året har jag skrivit rapporter till Veckobladet (se <http://veckobladetilund.se/>) med de viktigaste besluten i riksdagen varje vecka. Läs gärna mina rapporter där!

Under året har jag också suttit i distriktsstyrelsen och dess verkställande utskott, och det faktum att vi har haft digitala möten hela året har gjort att jag har haft ännu större möjlighet än annars att delta i distriktsarbetet eftersom vi har varit mer flexibla när det gäller mötestider. De digitala mötena har på så sätt stora fördelar.

Effekterna av Corona-pandemin på riksdagens arbete

Riksdagen har varit igång under hela pandemin, alla beslut som ska fattas har fattats, debatter har hållits och riksdagens ledamöter har ställt ministrarna till svars i interpellationer, skriftliga frågor och frågestunder. Diskussioner har förts mellan gruppleddarna nästan varje vecka för att följa läget och kunna gå tillbaka till vanliga arbetsformer så snart det var möjligt.

Fram till sommaren 2021 höll vi kvar vid att endast 55 personer var på plats och röstade i riksdagen, eftersom vaccinationerna inte riktigt hade kommit igång. Samtliga utskott hade också sina möten digitalt, förutom när det var ärenden med sekretess. Att bara 55 ledamöter var på plats för att rösta infördes för att vara så få ledamöter på plats som möjligt, men samtidigt behålla proportionaliteten mellan partierna (så att det blir "rätt" beslut). Vänsterpartiet fick fyra röstande ledamöter, och jag har hela tiden varit en av dem. Jag var på plats i Stockholm väldigt mycket eftersom mitt utskott, försvarsutskottet, sällan kan ha möten på distans på grund av många ärenden som ligger under sekretess. Efter sommaren var pandemiläget lugnare och alla ledamöter var på plats på riksmötets öppnande. Från oktober var alla ledamöter på plats för att rösta (riksdagen öppnar ju ganska sent i september och omröstningarna kommer inte igång förrän i oktober). Under vintern, när pandemin tog fart igen, återinfördes digitala utskottsmöten och partierna kom överens om att minska antalet ledamöter som var på plats igen, men mycket mindre denna gång. Vänsterpartiet hade först 4 sedan 8 ledamöter "utkvittade", alltså "lediga", från omröstning. Vi kunde därför lätt "kvitta ut" de ledamöter som hade symptom eller testat positivt för corona. Den 14 februari 2021 upphörde alla restriktioner i riksdagen.

Marknadshyror

Vänsterpartiets absolut viktigaste fråga i riksdagen under 2021 var kampen mot marknadshyror. Införandet av marknadshyror (i nyproduktion) var en del av Januariavtalet, det avtal som S-Mp-regeringen skrev med C och L efter den långa regeringsbildningen efter

valet 2018. När vi släppte fram den regeringen sa vi att marknadshyrorna var en av våra röda linjer, om det infördes lovade vi att fälla regeringen. Under våren 2021 aktiverade vi denna röda linje, eftersom vi visste att utredningar var på gång och ett avgörande närmade sig. Det finns mycket rapporterat, skrivet och analyserat om denna process, men den kan sammanfattas med att vi hängde på Hyresgästföreningens kampanj Stoppa Hyreschocken. Kampanjen blev väldigt framgångsrik, vi lyckades vara tydliga och pedagogiska i en ändå ganska komplicerad fråga, den största folkrörelsen för hyresgäster (Hyresgästföreningen) höll med oss och medierna beskrev ofta frågan ur vårt perspektiv. För att göra en lång historia kort så vann vi frågan om att stoppa marknadshyrorna (HURRA!) och fick massor av nya medlemmar, starka opinionssiffror och högt förtroende för partiledaren på kuppen. Detta var en av Vänsterpartiets största segrar på länge!

Samtidigt som kampanjen mot marknadshyror var en aktivistisk kampanj där vi också organiserade och mobiliserade hyresgäster för att försvara sina rättigheter, handlade kampen mot marknadshyror också om att spela korten rätt i riksdagen, i ett komplicerat parlamentariskt läge.

Statsministeromröstningar

Processen runt kampanjen om att stoppa marknadshyrorna handlade alltså också till stor del om Vänsterpartiets förtroende för regeringen, eftersom detta var en av våra röda linjer. Under våren pressade vi regeringen om att lägga ner hela arbetet med marknadshyrorna. När de inte ville göra detta utlöste vi vårt misstroendelöfte. Den 15 juni gav vi regeringen 48 timmar på sig att inleda förhandlingar med Hyresgästföreningen om förbättringar för hyresgästerna istället för marknadshyror. När tidsfristen löpte ut hade inga förändringar gjorts och 21 juni röstade riksdagen om förtroendet för statsminister Stefan Löfven, och därmed hela regeringen. Det krävdes att minst 175 ledamöter röstade emot statsministern för att han skulle fällas, och det blev totalt 181 emot. Detta var en helt unik händelse, aldrig tidigare har riksdagen fällt en regering i Sverige. "Talmansrundor", där talmannen träffade partiledarna, inleddes. Den 7 juli återvaldes Stefan Löfven som statsminister, fortfarande med miljöpartiet i regeringen. Vi släppte då fram S-Mp-regeringen igen eftersom han lovat att inte fortsätta driva igenom marknadshyror. Hela riksdagen, alla 349 ledamöter, fick åka in mitt i sommaren och rösta. I augusti meddelade Stefan Löfven att han skulle avgå som partiledare och statsminister, vilket skedde efter socialdemokraternas kongress, den 4 november. Det var på ett sätt väntat, men gav ytterligare en dimension till en helt galen mandatperiod. Ny partiledare för socialdemokraterna innebar ny statsminister - och ny process med statsministeromröstning i det svåra politiska läget i riksdagen. Magdalena Andersson var den givna efterträdaren, och när hon hade valts till partiledare inledde vi förhandlingar om vad vi skulle kräva för att släppa fram henne. Valet föll på pensionerna, och en intensiv förhandling inleddes. Vi fick igenom ytterligare en stor vinst, att höja de lägsta pensionerna (HURRA!) och därmed släppte vi fram Magdalena Andersson i en första statsministeromröstning - den första kvinnan på posten! (HURRA!) Också detta såklart en helt unik och mycket glädjande händelse! Direkt efter gick dock den borgerliga statsbudgeten igenom, Januariavtalet föll och miljöpartiet lämnade regeringen. Magdalena Andersson behövde då väljas till statsminister en andra gång, och denna gång med en regering enbart bestående av socialdemokraterna.

(Vänsterpartiet beskrev processen om fällandet av Löfven-regeringen på hemsidan, här: <https://www.vansterpartiet.se/stoppahyreschocken/fragor-och-svar/> och här:

<https://www.vansterpartiet.se/stoppahyreschocken/vad-hander-nu/>. Här finns liknande frågor-och-svar om pensionerna och omröstningen om Andersson som statsminister: <https://www.vansterpartiet.se/pensionerna-maste-upp/fragor-svar/>)

Det säkerhetspolitiska läget

Som ledamot i försvarsutskottet påverkas såklart mitt arbete av vad som händer i världen. Jag arbetar mycket nära våra ledamöter i utrikesutskottet, då många av våra frågor överlappar varandra, speciellt alla diskussioner om Sveriges internationella militära insatser. Under året har vårt arbete kretsat kring händelser som avslutet av insatsen i Afghanistan och den dramatiska evakueringen, statskupporna i Mali (där Sverige deltar i en stor FN-insats och en franskledd mindre insats) och Rysslands aggression mot och senare invasion av Ukraina. Vi har många möten där regeringen (försvars- och utrikesministrarna eller deras statssekreterare) kommer och informerar om rådande läge, och dessa möten är nästan alltid under sekretess och ibland även tystnadsplikt. I början av 2021 blossade en ny Nato-debatt upp i Sverige och både jag och ledamöterna i utrikesutskottet deltog med debattartiklar och mediaframträdanden. Bland annat fick jag vara med i direktsändning i SVTs Agenda, en mycket intressant upplevelse! I februari hade vi ett gemensamt digitalt möte om försvars- och säkerhetspolitik med våra nordiska systerparti (inklusive vänstern på Grönland och Färöarna) inom ramen för NGLA (Nordic Green Left Alliance) som är vår grupp i Nordiska rådet. Det var ett mycket intressant möte. Vi är såklart överens med systerpartierna om fokus på fred och diplomati och Nato-motstånd (förutom danska SF...). Extra intressant att lyssna på de grönländska och färöiska kamraternas analys av att dels vara en del av Danmark fortfarande och dels om sin utsatta position mellan USA och Europa rent geografiskt. I februari tvingade de borgerliga partierna fram en ny försvarsberedning, det beredande organ som regeringen tillkallar med representanter från alla partierna för att förbereda det stora femåriga försvarsbeslutet. Denna gång handlade det dock inte om det utan om att de borgerliga partierna vill ha högre försvarsbudget. I skrivandets stund vet vi inte hur detta kommer sluta men Vänsterpartiet har såklart andra prioriteringar i budgeten än försvaret.

Motioner och frågestunder

Riksdagsledamöterna kan skriva två olika typer av motioner: Allmänna motioner och följdmotioner. De allmänna motionerna kan handla om allt möjligt och lämnas in varje höst. Följdmotioner skrivs som svar på regeringens propositioner om vi är missnöjda med regeringens förslag. Under allmänna motionstiden skrev jag fyra motioner: 1) "För militär alliansfrihet" 2) "En feministisk försvars- och säkerhetspolitik" 3) "Utred behovet av en bredskapspolis" 4) "Medinflytande för totalförsvarspliktiga". Under året har jag bara skrivit två följdmotioner, en om FRA-lagen och en om att vi är emot den franska militära insatsen Takuba i Mali.

Jag har varit med i riksdagens frågestund med ministrarna många gånger under året. Frågestunden är till för korta frågor och korta svar från regeringen i aktuella frågor. Det blev totalt 12 frågor till försvar-, utrikes-, inrikes-, miljöministrarna samt en till statsminister Löfven.

Mina resor, studiebesök och paneldebatter under året

Pandemin har gjort det svårt även detta år att åka på studiebesök i olika verksamheter eller träffa partiföreningar. Men även regeringskrisen hindrade oss från att boka in studiebesök och resor, eftersom vi under de veckor som talmansrundor pågick var tvungna att ha mycket

hög beredskap för att vara i Stockholm och rösta. Några partiföreningar hann jag ändå med: Kungsholmen i Stockholm där vi hade ett digitalt möte om Nato, Trelleborg för ett fysiskt möte om marknadsskolan, grillning i Höör och diskussion inför valet och Helsingborg för ett digitalt möte om det politiska läget. Även besöken inom försvarsområdet, som jag ju jobbar mest med, var få. Jag var i Göteborg och gjorde ett andra besök på Försvarsmaktens operation Gloria, där man hjälpte Folkhälsomyndigheten med testning för att kartlägga smittspridningen. Under hösten deltog jag även på invigningen av de nya regementena i Göteborg och Uppsala. Tillsammans med utskottet gjorde vi en två dagarsresa där vi besökte försvarsgrenstaberna i Uppsala, Enköping och på Muskö, och jag deltog (som enda politiker!) på den mycket spännande besöksdagen för den stora marinövningen Swenex strax söder om Stockholm. Jag fick också möjlighet att träffa ungdomar i ungdomsverksamheten hos Försvarsutbildarna i Stockholm i oktober, och hålla ett föredrag med diskussion om demokrati och engagemang med koppling till totalförsvaret

Följande paneldebatter deltog jag i:

- Inspelat Almedals-seminarium om behoven i totalförsvaret och hoten mot Sverige
- Digitalt seminarium om ansvarsprincipen och totalförsvaret, hos Rise 29/9.
- Seminarium om ungas roll för samhällets demokratiska beredskap, Folk och Försvar 30/9:
<https://folkochforsvar.se/event/krisberedskapsveckan-ungas-roll-for-samhallets-demokratiska-beredskap/>
- Försvarshögskolans årliga debatt 19/10, Stockholm
- Försvarsforum om framtidens totalförsvaret 27/10, Stockholm
- Folk och Försvars årliga konferens, som hölls digitalt även i år, 10/1. Fokus på civilt försvar och de civila hoten mot Sverige.

Trots pandemin har jag hunnit med två utlandsresor under året. En till Helsingfors med utskottet, där vi deltog i en årlig svensk-finsk försvarskonferens och en till Paris med fransk-svenska riksdagsnätverket där vi besökte svenska institutioner i Paris (svenska kyrkan, svenska institutet och svenska studenthemmet) samt franska nationalförsamlingen och franska senaten. Det var en otroligt intressant och givande resa. Efter Paris-resan åkte jag tåg hem, det gick väldigt smidigt!

Debattartiklar

- DN, replik på försvars- och utrikesministern, om bland annat NATO, tillsammans med Håkan Svenneling, 7/4
https://www.dn.se/debatt/avbryt-alla-narmanden-till-nato-och-riv-upp-varldlandsavtalet/?fbclid=IwAR0td8wDHu9OLqRS37UZ-JdqRLjIGklsTigCKPaPMq9GDr3ni_aQCVPoX5M
- Altinget, replik på Gunnar Hökmark (m) med Håkan Svenneling: "Nato är en del av det försämrade säkerhetspolitiska läget", 7/5
<https://www.altinget.se/sakerhet/artikel/nato-ar-en-del-i-det-forsamrade-sakerhetspolitiska-laget>
- DN, replik på försvarsminister angående utökat NATO-samarbete och försvarsavtal, med Håkan Svenneling, 5/10
<https://www.dn.se/debatt/nato-viktigare-for-regeringen-an-nedrustning-och-fred/>
- Altinget, Förbättra de värnpliktigas villkor, 16/12
<https://www.altinget.se/sakerhet/artikel/v-forbattra-de-varnpliktigas-villkor>

- Göteborgsposten, debattartikel om regeringens närmande till Nato, med Håkan Svenneling, 8/1 2022
<https://www.gp.se/debatt/s-fl%C3%B6rt-med-nato-s%C3%A4tter-sveriges-alliansfrihet-p%C3%A5-spel-1.63165535>
- Europaportalen, debattartikel "Fem punkter för fred i Europa", med Håkan Svenneling, 17/1 2022
<https://www.europaportalen.se/2022/01/debatt-fem-punkter-fred-i-europa>

Övrig media

- Studio Ett om högteknologiska vapen 17/3
<https://sverigesradio.se/artikel/hur-ar-sverige-rustat-for-modern-krigsforing#>
- Altinget om nedläggning av studenttidningen Ergo 18/3
<https://www.altinget.se/utbildning/artikel/studenttidning-laggs-ner-annu-viktigare-att-granska-universitetet?fbclid=IwAR0YDbbfKtSmy-wEklOn9avpv5O7VzXfUwfj5dxGoCK2ZkWsQeeWPXeZyEc>
- ETC om försvarsbudgeten 30/4
<https://www.etc.se/inrikes/forsvaret-okar-mest-i-budgeten-storsta-okningen-sedan-kalla-kriget>
- Sydsvenskan om hemarbete 30/5
<https://www.sydsvenskan.se/2021-05-30/pa-besok-i-maktens-bongar>
- ETC om att moderaterna vill att militär ska patrullera i Göteborg 2/6
<https://www.etc.se/inrikes/moderater-vill-satta-militar-mot-gangen>
- P4 Sjuhärad om när allmänheten hittar dumpade granater och annan ammunition och att detta måste städas upp (ingen länk)
- Ekot om Sverige och Nato 27/10: <https://sverigesradio.se/avsnitt/1807691>
- SVTs Agenda, debatt om försvarspolitik mot minister, M och Sd.
<https://www.svtplay.se/video/33753022/agenda/agenda-30-jan-21-15?info=visa>
- SVT Forums sändning från Vänsterpartiets kongress, om vår försvarspolitik.
https://www.svtplay.se/video/33877578/forum/forum-vansterpartiets-kongress-6-feb-13-00?fbclid=IwAR1Tv-w2XDL6Vqzj_O6Vf9A81IPe_AKrnYRAPoa5OTv7TyzQdBdZsxGokqM (2.45.00 in i sändningen).